

УДК 378.2:796.526

Скрипченко Ірина Тарасівна

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
кафедра водних видів спорту
Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту
м.Дніпро, Україна
sit71@ukr.net

Шуба Людмила Вікторівна

кандидат педагогічних наук
доцент кафедри управління фізичною культурою та спортом
Запорізький національний технічний університет
м.Запоріжжя, Україна
mila.shuba@gmail.com

**ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ПРИ ОПАНУВАННІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
ТУРИСТСЬКОЇ СПРЯМОВАННОСТІ**

Анотація. На основі аналізу науково-методичної літератури визначено, що самостійна робота студентів на сучасному етапі є важливою частиною процесу підготовки фахівців з фізичної культури і спорту. Організація самостійної роботи при вивченні практичних дисциплін туристської спрямованості є важливим напрямком у підготовці фахівців, що і визначило актуальність даної роботи. Метою статті є – обґрунтувати інноваційний підхід в організації самостійної роботи майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту при опануванні навчальних дисциплін туристської спрямованості. Методи дослідження: аналіз науково-методичних джерел та інтернет ресурсів, вивчення передового та узагальнення особистого педагогічного досвіду, анкетування, методи математичної статистики. Результати дослідження. При анкетуванні виявили, що 79-84% студентів зацікавились заняттями туризмом. Скелелазіння зацікавило 63-71% опитуваних студентів, проте займатися регулярно у позаурочних час приходить близько 18-29%. Визначено, що більше половини студентів освоїли практичні навички зі скелелазіння на високому рівні. Іншим студентам запропоновано на вибір заняття зі спортивного орієнтування, проходження дистанцій мотузкового парку та участь у суддівстві змагань з туризму. Розділ самостійної роботи навчальних дисциплін з туризму забезпечений навчально-методичним матеріалом, організаційно розпланований, проте наголошуємо що його необхідно постійно удосконалювати та оновлювати згідно сучасних тенденцій в освіті та спорті.

Ключові слова: інноваційний підхід, самостійна робота, професійна підготовка, дисципліни туристської спрямованості.

Вступ. Вища педагогічна освіта України протягом останніх років прогресивно інтегрується до європейського освітнього простору, активно їй цілеспрямовано впроваджуються світові стандарти у систему підготовки фахівців з фізичної культури і спорту. Методологічна і практична база підготовки фахівців забезпечується комплексом нормативних актів та навчально-методичних документів, створеними освітньо-кваліфікаційними характеристиками, системою тестових завдань. Фахівець з фізичної культури і спорту повинен мати високий рівень професійної підготовки, вміння поєднувати теоретичну і практичну підготовку, систематично поповнювати свої знання, удосконалювати свої вміння і навички засобами новітніх технологій тощо.

Самостійна робота студентів на сучасному етапі стала основою вищої освіти, важливою частиною процесу підготовки фахівців. Доведено, що тільки ті знання, які студент здобув самостійно, завдяки власному досвіду, думці і дії, будуть насправді міцними.

Сучасна кредитно-модульна система підготовки бакалаврів передбачає виконання ними великої частини самостійної роботи. Сьогодні вища школа повинна домогтися не стільки запам'ятовування конкретних відомостей, скільки досягти усвідомлення загальних закономірностей, виробити у студентів здатність вводити нові знання в систему раніше засвоєного, сформувати уміння пізнавальної діяльності на рівні їхнього вільного практичного застосування [3, с.113].

Організація самостійної роботи при вивченні практичних дисциплін туристської спрямованості є важливим напрямком у підготовці фахівців, який ще

не в повному обсязі вирішений у даний час. Все вище зазначене і визначило актуальність даної роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання організації самостійної роботи при вивченні дисциплін туристської спрямованості були лише окремо висвітлені у працях Л.Чорної, Н.Калашник і В.Вертегел, які розглядають її як потужний засіб сучасної освіти і виховання [2, с.125]. Більшість фахівців схиляється до того, що самостійна робота – це діяльність студента, яку науково-педагогічний працівник планує разом з ним, але виконує її студент самостійно за завданнями та під методичним керівництвом і контролем науково-педагогічного працівника без його прямої участі. Дослідники наголошують, що вона має бути теоретичною. Проте, на нашу думку, при вивченні дисциплін туристської спрямованості вища школа повинна знайти змогу надати студентам не тільки теоретичні знання, а й підвищити рівень їх практичних навичок, що підтверджується багатьма вченими щодо практико-орієнтованого навчання [4; 11, с.274].

Самостійна робота може бути як аудиторною, так і позааудиторною. Серед особливостей, що вирізняють позааудиторну самостійну роботу від аудиторної, услід за О.Буренок [1, с.5], відмічаємо наступні: організація у рамках позааудиторного часу студентів і викладачів, тісний зв'язок з навчальною програмою вивчаємої дисципліни, добровільність участі, гнучкість, різноманітність форм позааудиторної роботи, яскраво виражений творчий характер, поповнення і збагачення новими знаннями тощо.

Серед переліку засобів, які можна застосовувати на практичних заняттях з дисциплін туристського

спрямування фахівцями пропонується використання спортивного орієнтування [12, с.441-445], мотузкових парків [9, с.354-357], скелелазіння [10, с.62-68], геокешингу тощо [8, с.333-336].

Дослідження показують, що така спортивна діяльність сприяє покращенню рівня фізичних якостей студентів, підвищує їх функціональні можливості організму, зміцнює здоров'я, сприяє кращому розумовому розвитку [13, с.94; 5, с.85-87; 6, с.86]. Так наприклад, ряд авторів висловлюють думку, що заняття скелелазінням для студентської молоді є засобом не тільки отримання задоволення, а й активізації базових навичок, що має велике значення для нормального функціонування організму і гармонійного розвитку індивіда [7, с.64].

Метою статті є – обґрунтувати інноваційний підхід в організації самостійної роботи майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту при опануванні навчальних дисциплін туристської спрямованості.

Завдання дослідження: 1. Визначити зацікавленість студентів щодо застосування скелелазіння, як складової, у самостійній роботі при опануванні навчальних дисциплін туристської спрямованості. 2. Обґрунтувати методично-організаційне забезпечення самостійної роботи майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту при опануванні навчальних дисциплін туристської спрямованості.

Методи дослідження: аналіз науково-методичних джерел та інтернет ресурсів, вивчення передового та узагальнення особистого педагогічного досвіду, анкетування, методи математичної статистики.

Виклад основного матеріалу. Технологія професійного вдосконалення майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту повинна складатися, по-перше, з теоретичної і практичної підготовки, яка міститься у психолого-педагогічних та спеціальних фахових дисциплінах на рівні професіоналізму і творчості.

Аналіз навчальних програм підготовки бакалаврів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» показав, що якісно оволодіти туристським навичками за час вивчення навчальної дисципліни «ТМ оздоровчого туризму» та «Підвищення педагогічної майстерності» не можливо. Тому необхідно знаходити інші можливості опанування туристських навичок під час самостійної роботи, на яку відводиться близько 60% часу. Якщо теоретичних матеріал студенти отримують у достатньому обсязі, то практичних навичок та вмінь їм катастрофічно не вистачає. Нами було запропоновано вирішити це питання за рахунок застосування додаткових занять зі скелелазіння, які будуть проходити у рамках часу, що відведено для самостійної роботи з дисципліни «ТМ оздоровчого туризму».

Скелелазіння – вид спорту, який полягає у вільному лазінні (сходженню) по природному (скелі) або штучному (скалодром) рельєфу, де використовують постійні (статичні) точки. Дослідниками доведено, що різні види скелелазіння висувають різні вимоги до розвитку компонентів фізичної підготовленості: швидкісне лазіння більшою мірою сприяє розвитку вибухової сили і швидкісної витривалості, лазіння на складність більшою мірою сприяє розвитку силової витривалості на тривалих тимчасових інтервалах, а боулдерінг сприяє розвитку вибухової сили та силової витривалості на коротких інтервалах часу [7, с.66].

У скелелазінні ж, поряд з необхідністю переносити максимальні і білямаксимальні силові навантаження, необхідною умовою успішного проходження дистанції є також високий рівень активізації оперативного мислення, концентрації уваги, просторової

орієнтації і т.п., що вимагає високого рівня психофізіологічних можливостей [7, с.65].

Щорічно, під час опанування дисципліни «ТМ оздоровчого туризму» нами здійснюється моніторинг щодо визначення зацікавленості студентами вищезазначеною дисципліною. Результати опитування свідчать, що відсоток бажаючих займатися туризмом коливається у межах 79-84% (у 2013р. – 81%, 2014 р. – 82%, 2015р. – 79,6%, 2016р. – 80,7%, 2017р. – 84% відповідно) [10, с.66].

Заняття на скеледромі зацікавили 63-71% опитуваних студентів другого курсу, проте займається регулярно у позаурочних час приходить лише 18-29%. Інші віддають перевагу теоретичному опануванню матеріалу. Самостійні заняття з дисциплін туристської спрямованості забезпечені навчально-методичним матеріалом, серед яких: «Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Туризм» (для студентів усіх форм навчання)» (2005), «Теоретичні та практичні завдання для самостійної роботи студентів з дисципліни «Туризм» (2008), «Туристські вузли» (2008), «Практичні завдання для самостійної роботи студентів з дисципліни «Туризм» (2012), «Українсько-російсько-англійський термінологічний словник довідник з туризму для майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту» (2014), «Контрольні тести з дисципліни «Туризм» для майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту» (2015).

Згідно договору про співпрацю між Дніпропетровським державним інститутом фізичної культури і спорту та КЗ «Дніпропетровський дитячо-юнацький центр міжнародного співробітництва» Дніпропетровської обласної Ради («ДДЮЦМС») наші студенти мають змогу безкоштовно займатися у секціях скелелазіння, де з ними працюють кваліфіковані спеціалісти (колишні випускники ДДЮЦМС). Заняття проходять згідно розкладу занять у другій половині дня, на яких студенти виконують завдання викладача. Різноманіття скелелазних тренажерів на «ДДЮЦМС» урізноманітнюють навчальні заняття за рахунок вибору рівня складності маршруту (рельєф; вагунок нахилу скеледрому; кількість, величина та форма зачепів; час лазіння та швидкість подолання «стілки», інше) [10, с.66].

Спортивна федерація України з туризму також зробила спробу допомогти ВНЗ підтримати розвиток спортивного туризму за рахунок створення клубів спортивного туризму при закладах вищої освіти України (вх. Лист МОНУ № 272117/0/2-17 від 06.11.2017р.). Вона пропонує забезпечення даної програми фахівцями, суддями ті інструкторами, які навчають студентів основам туристської майстерності у позаурочний час, а також залучають студентську молодь до участі у змаганнях та підготують суддівські кадри, що вкрай є потрібним в умовах сьогодення.

Аналіз відповідей студентів, які пройшли практичний курс за розділом самостійної роботи показав, що 57,6% респондентів можуть організувати та провести заняття з елементами скелелазіння на високому рівні. Вони освоїли техніку пересування на скеледромі, техніку страхування, техніку безпеки. 40,8% студентів показали середній рівень засвоєння матеріалу і 1,6% - низький.

Особистий практичний досвід показує, що не потрібно зосереджуватися лише на одному виді спорту, такому як скелелазіння. Ми мали змогу запропонувати студентам на самостійних заняттях за аналогічною методикою опанувати спортивне орієнтування та проходження різних за складністю дистанцій мотузкового парку. Також заліковими вимогами передбачено отримання студентами досвіду суддівства

змагань з туризму або спортивного орієнтування. Для цього були розроблені методичні рекомендації «Основи спортивного орієнтування» (2008), «Правила організації та проведення змагань зі спортивного туризму та спортивного орієнтування» (2008), «Понятійно-термінологічний словник-довідник з туризму для майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту» (2015), електронні посібники з організації туристських зльотів (2014) тощо. Проаналізувавши отримані дані виникає потреба продовження удосконалення якості підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту для максимальної реалізації можливостей в обраній професії.

Викладений матеріал дозволяє зробити наступні висновки. За результатами науково-методичної літератури встановлено, що обрана тема дослідження не була широко висвітлена у сучасній науковій літературі. Це пов'язано із тим, що самостійну роботу студентів розглядають лише з огляду як теоретичну. Тому, ми вважаємо, що запропонований нами підхід

щодо застосування практичної складової у розділі самостійної роботи є інноваційним, доцільним і своєчасним.

При анкетуванні студентів виявили, що відсоток зацікавлених у заняттях туристської спрямованості коливається у межах 79-84%. Скелелазіння зацікавило 63-71% опитуваних студентів другого курсу ДДІФКіС, проте займатися регулярно у позаурочних час приходиться лише 18-29%. Визначено, що більше половини студентів освоїли практичні навички зі скелелазіння на високому рівні. Іншим студентам запропоновано на вибір заняття зі спортивного орієнтування, проходження дистанції мотузкового парку та участь у суддівстві змагань з туризму.

Розділ самостійної роботи навчальних дисциплін з туризму забезпечений навчально-методичним матеріалом, організаційно розпланований, проте наголошуємо що його необхідно постійно удосконалювати та оновлювати згідно сучасних тенденцій у освіті та спорті.

References

- Burenok, E.A. (2004). Vneauditornaya deyatelnost kak sredstvo intensivatsii professionalnogo obucheniya angliyskomu yazyku studentov turistskogo vuza [Extracurricular activity as means of an intensification of vocational training to English language of students of tourist high school]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Skhodnia, Russia: Russian International Academy of Tourism [in Russian].
- Chorna, L. V. (2011). Samostiina robota yak forma praktychnoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv z turyzmu [Independent work as a form of practical training of future tourism professionals]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho Universytetu im. T.Shevchenka [Visnyk of Lugansk National University named after T.Shevchenko]*, 14 (225), 125-130 [in Ukrainian].
- Konokh, A. P. (2005). Rol sportyvo-ozdorovchoho turyzmu v suspilstvi y osoblyvosti profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv u vyshchikh navchalnykh zakladakh [The role of sports and health tourism in society and the peculiarities of the training of future specialists in higher educational institutions] *Problemy suchasnosti: kultura, mystetstvo, pedahohika [Problems of the present: culture, art, pedagogy]*, 113-122 [in Ukrainian].
- Maikovska, V. I. Praktyko-orientovane navchannya yak zasib profesionalizatsii pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv v Ukraini [Practical-oriented study as a means of professional training of future specialists in Ukraine]. Retrieved from <http://problemypedosvity.uipa.edu.ua/article/view/103471> [in Ukrainian].
- Repko, E.A., Kozin, S.V., Kostyrko, A.A., Fomin, S.V., Ilchenko, M.V. & Oleynikov, I.P. (2015). Metodika optimalnogo sochetaniya sredstv razvitiya fizicheskikh kachestv dlya ukrepleniya zdorovya studentov pri zanyatiyah ekstremalnymi vidami sporta [The method of optimal combination of means of development of physical qualities for strengthening the health of students when practicing extreme sports]. *Zdorove, sport, reabilitatsiya [Health, sports, rehabilitation]*, 1, 85-87 [in Russian].
- Repko, E.A., Kozina, Z.L., Leschenko, V.R., Grebneva, I.V. & Novikov, Y.A. (2016). Rekreatsionnoe skalolazanie kak metod povysheniya funktsionalnogo sostoyaniya studentov [Recreational rock climbing as a method for improving the student's functional state]. *Zdorove, sport, reabilitatsiya [Health, sports, rehabilitation]*, 3, 86-89 [in Russian].
- Riepko, O.O., Kozina, Z.L., Sukhareva, L.M., Kozin, S.V., & Kostyrko, A.A. (2017). Porivnialna kharakterystyka morfofunktsionalnykh ta psykhoфизиологических pokaznykh elitnykh sportsmeniv–predstavnykh riznykh vydiv skelazelaznina [Comparative characteristics of morphofunctional and psychophysiological indicators of elite athletes - representatives of various types of climbing]. *Zdorove, sport, reabilitatsiya [Health, sports, rehabilitation]*, 1(1), 58-70 doi: 10.5281/zenodo.579589 [in Ukrainian].
- Skrypchenko, I.T. (2015). Osobennosti professionalnoy podgotovki buduschih spetsialistov po fizicheskoy kulture i sportu dlya sferyi detstvo-yunosheskogo turizma s ispolzovaniem novykh informatsionnykh tekhnologiy [Peculiarities training of future specialists in physical culture and sport for sphere children's/youthful tourism using new information technologies]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova [Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Drahomanov]*, 3(K 1 (56) 15), 333-336 [in Russian].
- Skrypchenko, I.T. (2014) Taypark – kak novoe sredstvo aktivnogo otdyha dlya raznykh grupp naseleniya na Ukraine [Rope park as a new means of active recreation for different groups of the population in Ukraine]. *Turyzm i kraieznnavstvo [Tourism and local studies]*, 354-357 [in Russian].
- Skrypchenko, I.T. (2014). Vykorystannia trenazheriv, shcho imituiut skalnyi relief dlia pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoho vykhovannia ta sportu na praktychnykh zaniattiakh z dystsypliny «Turyzm» [Use the rock reliefs simulator for training of future specialists in physical culture and sports on practical lessons on the subject "Tourism"]. *Molod i rynek [Youth and market]*, 11 (118), 62-68 [in Ukrainian].
- Skrypchenko, I.T. (2017). Vprovadzhennia praktyko-orientovanoho navchannya u pidhotovku fakhivtsiv dlia sferyi dytiachoiunatskoho turyzmu u VNZ Ukrainy [Implementation of the practice-oriented learning to the training of specialists for the sphere of children's-youth tourism in higher educational institutions of Ukraine]. *Fizychno vykhovannia, sport i turyzmsko-kraieznnavcha robota v zakladakh osvity [Physical education, sports, tourism and local history work in educational institutions]*, 274-281 [in Ukrainian].
- Skrypchenko, I.T. (2017). Rol ta mistse sportyvnogo oriietuvannia u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoho vykhovannia ta sportu do diialnosti u sferi dytiachoiunatskoho turyzmu [The role and place of orienteering in the professional preparation of future specialists in physical education and sport for work in the field children's- youthful tourism.]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P.Drahomanova [Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P.Drahomanov]*, 3 (K (84) 17), 441-445 [in Ukrainian].
- Vekla, P.P. (2014, October). Fiziologichnyi vplyv sportyvnogo skelazelaznina yak rekreatsionnoho vydu fizychnoi aktyvnosti na orhanizm shkolariv ta studentiv [Physiological effects as a recreational sport climbing type of physical activity on the organism pupils and students]. In «*Fizychna kultura i sport u suchasnomu suspilstvi: dosvid, problemy, rishennia*» [Physical culture and sport in modern society: experience, problems, solutions]: Proceedings of International Scientific-Practical Conference (pp.94-104). Kyiv: Kyiv University named after B.Grinenko [in Ukrainian].

Список використаної літератури

1. Буренок Е.А. Внеаудиторная деятельность как средство интенсификации профессионального обучения английскому языку студентов туристского вуза / автореф. дисс. на получение научной степени канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теория и методика профессионального образования» / Е.А.Буренок; Рос. междунар. акад. туризма. – Сходня, 2004. – 27 с.
2. Чорна Л.В. Самостійна робота як форма практичної підготовки майбутніх фахівців з туризму // Вісник Луганського національного Університету ім. Т.Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Частина І. – 2011. – №14 (225). – С.125-130.
3. Конох А.П. Роль спортивно-оздоровчого туризму в суспільстві й особливості професійної підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах // Проблеми сучасності: культура, мистецтво, педагогіка. – Харків-Луганск: Стиль-Издат, 2005. – С.113-122.
4. Майковська В.І. Практико-орієнтоване навчання як засіб професіоналізації підготовки майбутніх фахівців в Україні / В.І.Майковська. [Електронний ресурс]. URL: <<http://problemypedosvity.uira.edu.ua/article/view/103471>>
5. Репко Е.А. Методика оптимального сочетания средств развития физических качеств для укрепления здоровья студентов при занятиях экстремальными видами спорта / Е.А.Репко, С.В.Козин, А.А.Костырко, С.В.Фомин, М.В.Ильченко, И.П.Олейников // Здоровье, спорт, реабилитация. – 2015. – № 1. – С.85-87.
6. Репко Е.А. Рекреационное скалолазание как метод повышения функционального состояния студентов / Е.А.Репко, Ж.Л.Козина, В.Р.Лещенко, И.В.Гребнева, Ю.А.Новиков // Здоровье, спорт, реабилитация. – 2016. – № 3. – С.86-89.
7. Репко О.О. Порівняльна характеристика морфофункціональних та психофізіологічних показників елітних спортсменів-представників різних видів скелелазіння / О.О.Репко, Ж.Л.Козина, Л.М.Сухарева, С.В.Козін, А.А.Костирко // Здоровье, спорт, реабилитация. – 2017. – Т.1. – № 1. – С.58-70 doi: 10.5281/zenodo.579589
8. Скрипченко И.Т. Особенности профессиональной подготовки будущих специалистов по физической культуре и спорту для сферы детско-юношеского туризма с использованием новых информационных технологий / И.Т.Скрипченко // Научный часопис Национального педагогического университета имени М.П. Драгоманова. Серія 15 Научно-педагогические проблемы физической культуры (физична культура і спорт). – К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2015.– Вип.3 К 1 (56) 15. – С.333-336.
9. Скрипченко И.Т. Тайпарк - как новое средство активного отдыха для разных групп населения на Украине / И.Т.Скрипченко // Туризм і краєзнавство: Збірник наукових праць. ДВНЗ Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім.Г.Сковороди. – Переяслав-Хмельницький, ПП «СКД», 2013. – С.354-357.
10. Скрипченко И.Т. Використання тренажерів, що імітують скальний рельєф для підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту на практичних заняттях з дисципліни «Туризм» / И.Т.Скрипченко // Молодь і ринок. – 2014. – №11 (118). – С.62-68.
11. Скрипченко И.Т. Впровадження практико-орієнтованого навчання у підготовку фахівців для сфери дитячо-юнацького туризму у ВНЗ України / И.Т. Скрипченко // Фізичне виховання, спорт і туристсько-краєзнавча робота в закладах освіти: Збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, ФОП Домбровська Я.М. – 2017. – С. 274-281.
12. Скрипченко И.Т. Роль та місце спортивного орієнтування у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до діяльності у сфері дитячо-юнацького туризму / И.Т.Скрипченко // Научный часопис Национального педагогического университета имени М.П. Драгоманова. Серія 15 Научно-педагогические проблемы физической культуры (физична культура і спорт). – К.: Вид-во НПУ ім.М.П. Драгоманова, 2017.– Вип.3 К (84) 17. – С. 441-445.
13. Векла П.П. Фізіологічний вплив спортивного скелелазіння як рекреаційного виду фізичної активності на організм школярів та студентів // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Фізична культура і спорт у сучасному суспільстві: досвід, проблеми, рішення» (м.Київ, 31 жовтня 2014 р.). – Київ: Київський університет ім.Б.Грінченко, 2014. – С.94-104.

Стаття надійшла до редакції 23.03.2018 р.

Стаття прийнята до друку 28.03.2018 р.

Скрипченко Ирина

кандидат наук по физическому воспитанию и спорту, доцент
кафедра водных видов спорта

Приднепровская государственная академия физической культуры и спорта г.Днепр, Украина

Шуба Людмила

кандидат педагогических наук,
доцент кафедры управления физической культурой и спортом
Запорожский национальный технический университет
г.Запорожье, Украина

ИННОВАЦИОННЫЙ ПОДХОД В ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЕ И СПОРТУ ПРИ ОВЛАДЕНИИ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНОЙ ТУРИСТСКОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ

Аннотация. На основе анализа научно-методической литературы определено, что самостоятельная работа студентов на современном этапе является важной частью процесса подготовки специалистов по физической культуре и спорту. Организация самостоятельной работы при изучении практических дисциплин туристской направленности является важным направлением в подготовке специалистов, что и определило актуальность данной работы. Цель статьи – обосновать инновационный подход в организации самостоятельной работы будущих специалистов по физической культуре и спорту при овладении учебными дисциплинами туристской направленности. Методы исследования: анализ научно-методической литературы и интернет ресурсов, изучение передового и обобщение личного педагогического опыта, анкетирование, методы математической статистики. Результаты исследования. При анкетировании студентов выявлено, что процент студентов, заинтересованных в занятиях туристской направленности колеблется в пределах 79-84%. Скалолазание заинтересовало 63-71% опрошенных студентов, однако заниматься регулярно во внеурочное время приходит только 18-29%. Определено, что на данных занятиях больше половины студентов освоили практические навыки по скалолазанию на высоком уровне. Другим студентам предложено на выбор занятия по спортивному ориентированию, прохождение дистанций веревочного парка и участие в судействе соревнований по туризму. Раздел

самостоятельной работы учебных дисциплин по туризму обеспечен учебно-методическим материалом, организационно распланирован, однако отмечаем что его необходимо постоянно совершенствовать и обновлять согласно современным тенденциям в сфере образования и спорте.

Ключевые слова: инновационный подход, самостоятельная работа, профессиональная подготовка, дисциплины туристской направленности.

Skrypchenko Iryna

Candidate Science of Physical Education and Sport, Ph. D., Associate Professor
Water Sports Department
Prydniprovsk State Academy of Physical Culture and Sport
Dnipro, Ukraine

Shuba Lyudmyla

Candidate of Pedagogical Sciences, Ph. D., Associate Professor
Department of Physical Culture and Sport Management
Zaporizhzhya National Technical University
Zaporizhzhya, Ukraine

INNOVATIVE APPROACH IN THE ORGANISATION OF INDEPENDENT WORK OF FUTURE SPECIALISTS ON PHYSICAL CULTURE AND SPORTS WHILE STUDYING DISCIPLINES ON TOURISM RESPONSIBILITY

Annotation. Based on the analysis of scientific and methodological literature it is shown that independent work of students is an important part of the process of training specialists in physical culture and sports. The organization of independent work while studying practical disciplines of tourist orientation is an important direction in the training of specialists, which determined the relevance of this work. The purpose of the article is to substantiate the innovative approach in organizing the independent work of future specialists in physical culture and sports while mastering the educational disciplines of the tourist orientation. Research methods used: analysis of scientific and methodological literature, Internet resources, learning innovate experience, generalization of personal pedagogical experience, questioning, methods of mathematical statistics. The survey showed that 79-84% of students want to attend tourism lessons. Climbing interested in 63-71% of the students, but to practice regularly after lessons comes only 18-29%. Training was held on a schedule at the afternoon where they performed the tasks of the teacher. The complexity of training depends on the terrain, the angle of inclination of the climbing wall, number and shape of hooks, lifting time, speed and other. At the end of the course 57,6% of respondents answered that they could conduct a training lesson with elements of rock climbing on the high level. They mastered the technique of climbing on the rock cluster, insurance techniques, and safety equipment. 40,8% of students showed an average level of material absorption and 1,6% – low level. Other students have been offered a choice of lessons on sport orienteering, passing of distances of a rope park and judging competitions in tourism. The section of independent work is provided with educational and methodological material (tutorial, methodological recommendations, terminological dictionaries, test tasks, electronic tutorial and competition rules) and is organizationally planned. However, we note that it must be regularly improved based on current trends in education and sport.

Key words: innovative approach, independent work, professional training, tourist academic disciplines.